

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Полтавський юридичний інститут
Кафедра кримінального права та кримінально-правових дисциплін

Методичні вказівки до практичних занять
із навчальної дисципліни
**«МЕТОДИКА РОЗСЛІДУВАННЯ ОКРЕМИХ ВИДІВ КРИМІНАЛЬНИХ
ПРАВОПОРУШЕНЬ»**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Освітня програма/спеціалізація – «Право»

Статус дисципліни – вибіркова

Методичні вказівки до практичних занять із навчальної дисципліни «Методика розслідування окремих видів кримінальних правопорушень» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» освітньої програми «Право» Полтавського юридичного інституту Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Полтава: Полтавський юрид. ін.-т Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2019. 15 с.

Розробник:

Гринько Лариса Петрівна – доцент кафедри кримінального права і кримінально-правових дисциплін,
кандидат юридичних наук, доцент

Затверджено на засіданні кафедри кримінального права і кримінально-правових дисциплін (протокол № 1 від 30 серпня 2019 р.)

Дата оновлення – 28 серпня 2020 року
(протокол № 1 засідання кафедри кримінального права і кримінально-правових дисциплін від 28 серпня 2020 року)

Завідувач кафедри _____ І.А. Тітко

**Тема 1. Теоретичні основи та технології побудови криміналістичних методик
розслідування окремих видів кримінальних правопорушень
(2 години)**

Основні питання

1. Поняття та сутність методичних (криміналістичних) рекомендацій.
2. Предмет, завдання та значення криміналістичної методики у розслідуванні злочинів.
3. Принципи побудови та джерела криміналістичної методики.
4. Функції окремих криміналістичних методик.
5. Криміналістична та кримінально-правова класифікація злочинів як основа формування криміналістичних методик.
6. Напрями і шляхи удосконалення криміналістичних методик розслідування злочинів.

Завдання

1. Провести порівняльний аналіз методики розслідування як розділу науки криміналістики та як процесу розслідування.
2. Розкрити зв'язки методики розслідування з іншими розділами криміналістики (загальними положеннями, криміналістичною технікою та криміналістичною тактикою).
3. Окреслити завдання методики розслідування злочинів у сфері господарської діяльності.
4. Визначити принципи побудови методики розслідування злочинів у сфері службової діяльності.
5. Охарактеризувати основні джерела (методологічні, правові, практичні та наукові) методичних рекомендацій щодо розслідування злочинів корупційної спрямованості.
6. Розглянути описово-інформаційну, пізнавальнопрагматичну, прогностично-евристичну та дидактичну (навчальну) функції методики розслідування злочинів у сфері використання інформаційних технологій.
7. Надати криміналістичну класифікацію злочинів на прикладі методик розслідування вбивств різних категорій.
8. Сформулювати основні напрями та шляхи вдосконалення методики розслідування злочинів у сфері використання інформаційних технологій.

**Тема 2. Організаційно-тактичні основи взаємодії в розкритті й розслідуванні
окремих видів кримінальних правопорушень
(2 години)**

Основні питання

1. Поняття і принципи організації взаємодії при розкритті і розслідуванні злочинів. Сутність тактики взаємодії під час розслідування.
2. Види і форми взаємодії в розкритті й розслідуванні злочинів.
3. Сутність організаційно-тактичних основ взаємодії слідчого та прокурора у кримінальному провадженні.
4. Форми взаємодії слідчих та працівників оперативних підрозділів у процесі розслідування злочинів.
5. Організаційно-тактичні основи взаємодії слідчого з експертами та спеціалістами. Участь групи спеціалістів у проведенні слідчих (розшукових) дій.
6. Організаційні основи взаємодії слідчого з іншими суб'єктами під час кримінального провадження (з органами державної влади, місцевого самоврядування, фіскальними органами, Державною прикордонною службою тощо).
7. Організаційно-тактичні основи використання засобів масової інформації (ЗМІ) у розшуковій діяльності слідчого.
8. Організаційно-тактичні основи взаємодії слідчого з громадськістю.

9. Організаційно-тактичні основи міжнародного співробітництва при розслідуванні злочинів.

Завдання

1. До Снятинського ВП Косівського ВП ГУНП в Івано-Франківській області 22.07.2016 р. на 17 годину надійшло повідомлення від служби «102» про те, що о 16 годині 40хвилин вулицею Коробінською, що у с. Джурів Снятинського району, рухався автомобіль «Віто 111CDI», реєстраційний номер АТ 0923 ВА, з одноосьовим причепом, в якому відбувся вибух піротехнічних засобів, внаслідок чого пошкоджено вищевказаний автомобіль. Водій і невідома особа, яка в цей час знаходилась неподалік, отримали тілесні ушкодження у вигляді вибухової травми, численних поранень тулуба і кінцівок. Вони були доставлені до Снятинської ЦР лікарні з діагнозом: «Вибухова травма, множинні садна тулуба та кінцівок». За даним фактом внесені відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань 23.07.2016 р. за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч.1 ст. 267 КК України.

Проаналізуйте обставини кримінального провадження та визначте:

1. Які гласні і негласні слідчі (розшукові) дії необхідні?
2. Яких спеціалістів слід залучити до проведення слідчих(розшукових) дій?
3. Які форми взаємодії слідчого з учасниками кримінального провадження?

2. До СВ Трускавецького ВП Дрогобицького ВП 07.08.2018 р. звернулася О. В. Фоміна із письмовою заявою про те, що 29.07.2018 р. приблизно з 18 години 55хвилин до 19 години 40 хвилин працівник обмінного пункту валют, що знаходиться на території заправки «ОККО» на вул. Дрогобицькій у м. Трускавець Львівської області, реалізував їй купюру у 100 доларів США серії LF58195244F, яка виявилась підробленою. СВ Трускавецького ВП Дрогобицького ВП ГУНП у Львівській області 07.08.2018 р. зареєстроване кримінальне провадження за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 199 КК України.

Ознайомтеся з обставинами кримінального провадження та визначте:

1. Які гласні й негласні слідчі (розшукові) дії потрібні?
2. Яких спеціалістів варто залучити до проведення цих слідчих(розшукових) дій?
3. Які судові експертизи необхідні?

3. У результаті проведення оперативно-розшукових заходів встановлено, що у період з січня до вересня 2018 р., маючи та реалізуючи злочинний умисел, направлений на вчинення злочину, передбаченого ч.1 ст.204 КК України, В. В. Бондаренко за оголошенням в Інтернеті придбав у невідомої особині законно виготовлені алкогольні напої, а саме водноспиртову суміш, розливу у пластикові пляшки об'ємом 10л та тетрапаков і упаковки без етикеток об'ємом від 2-х до 3-х л кожна з написом Finlandia vodka of Finlandia, загальним розміром 153 л та підакцизний товар – спирт етиловий, розлитий у пластикові пляшки без етикеток об'ємом 10л кожна, у загальному розмірі 700л за ціною 40грн за літр, які з метою подальшого незаконного зберігання та збуту транспортував на належному йому автомобілі «Geely модель Fe-1» до місця свого проживання, де зберігав до 19.09.2018 р. За даними матеріалами зареєстровано кримінальне провадження за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 204 КК України.

Ураховуючи обставини кримінального провадження, визначте:

1. Форми взаємодії слідчого з учасниками кримінального провадження.
2. Які гласні й негласні слідчі (розшукові) дії необхідно провести?
3. Яких спеціалістів варто залучити до цих слідчих(розшукових) дій?

4. Л. на автовокзалі у м. Житомир 24.01.2016р. приблизно о 17 годині придбала щось у невстановленої досудовим розслідуванням особи у прозорому поліетиленовому пакеті. Під час огляду Л. у приміщенні Богунського ВПГУНП у Житомирській області виявилось, що у ньому знаходились тридцять таблеток рожевого кольору неправильної геометричної форми, які вона добровільно надала. Згідно із висновком експертизи таблетки містять 3,4- метилендіоксиметамфетамін, що належить до особливо небезпечних психотропних речовин, обіг яких заборонено. Підозрювана вину заперечувала і стверджувала, що знайшла це у вбиральні. Однак при знятті інформації з транспортних телекомунікаційних мереж зафіксовані розмови Л. з невстановленими слідством особами щодо придбання та оплатного збуту зазначеного, зі змісту яких зрозуміло, що Л. неодноразово це робила.

Після вивчення обставин кримінального провадження визначте:

1. *Особливості взаємодії слідчого та спеціаліста під час огляду вилучених об'єктів.*

2. *Які судові експертизи треба призначити? Які питання слід поставити експерту?*

3. *Особливості взаємодії слідчого та експерта у процесі проведення експертизи.*

5. Біля житлового будинку № 1 на вул. Щербанюка у м. Чернівці 08.09.2017р. о 1 годині 30 хвилин А. під час бійки із своїм братом О. умисно наніс йому удари ножем у спину, спричинивши останньому колото-різані поранення, що призвели до смерті. При огляді ділянки дороги, що знаходиться за вищевказаною адресою, знайдені численні сліди речовини бурого кольору. Під час огляду на спині трупа справа на відстані 90 см від подошовної поверхні стопи виявлено рани, розташовані у косо-горизонтальному напрямку. Згідно з висновком судово-медичної експертизи трупа О. зафіксовано проникаючі колото-різані поранення на спині справа, що мають ознаки тяжкого тілесного ушкодження, у результаті чого настала смерть. Допитаний у судовому засіданні судово-медичний експерт пояснив, що саме ці тілесні ушкодження від удару ножем є безпосередньою причиною загибелі.

З'ясувавши обставини кримінального провадження, визначте:

1. *Тактичні особливості взаємодії слідчого зі спеціалістом при проведенні огляду місця події та трупа.*

2. *Які судові експертизи слід призначити? Які питання треба поставити експерту?*

3. *Які судово-експертні установи повинні здійснювати експертні дослідження?*

6. Досудовим слідством встановлено, що В., не зареєструвавшись як суб'єкт господарської діяльності і не отримавши ліцензії інструктора атракціону, дозволу на введення атракціону в експлуатацію, а також не придбавши сертифікованого спорядження, без погодження з Микуличинською сільською радою в порушення «Правил будови і безпечної експлуатації атракціонної техніки» у смт. Микуличинна вул. Космонавтів незаконно встановив над руслом гірського потоку саморобну канатну переправу з двох сталевих канатів. Крім того, самовільно виготовив у вигляді лямочного пояса спорядження, яке використовував для надання платних послуг бажаним здійснити переправу. Під час руху через потік Т. сталевий канат розірвався, у результаті чого він упав зі значної висоти на землю та одержав численні травми, що спричинило його смерть. При огляді місця події виявлено труп Т., сліди речовини бурого кольору, розірвані канат та саморобне лямочне спорядження.

Вивчіть обставини кримінального провадження та сформулюйте відповіді на питання:

1. *Які гласні й негласні слідчі (розшукові) дії необхідні?*

2. *Яких спеціалістів слід залучити до них?*

3. Які експертизи треба призначити? Які питання необхідно поставити експерту?

Тема 3. Особливості розслідування серійних убивств (2 години)

Основні питання

1. Криміналістична характеристика серійних убивств.
2. Початковий етап розслідування серійних убивств.
3. Проведення окремих слідчих (розшукових) дій.
4. Правила призначення та проведення судових експертиз з метою підвищення ефективності використання їх результатів в розслідуванні серійних убивств.

Завдання

Скласти план розслідування злочину.

Тема 4. Особливості розслідування вбивства матір'ю своєї новонародженої дитини (2 години)

Основні питання

1. Криміналістична характеристика вбивства матір'ю своєї новонародженої дитини. Елементи криміналістичної характеристики вбивства матір'ю своєї новонародженої дитини.
2. Типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування вбивства матір'ю своєї новонародженої дитини. Типові слідчі версії.
3. Проведення окремих слідчих (розшукових) дій.
4. Призначення судових експертиз.

Завдання

1. Гр. І. 18 листопада 201_ року близько 04.00 години, знаходячись за місцем свого мешкання, народила дитину та перебуваючи в обумовленому пологами фізіологічному стані, переслідуючи прямий умисел, спрямований на протиправне позбавлення життя своєї новонародженої дитини, усвідомлюючи, що в результаті таких дій наступить смерть дитини та бажаючи настання смерті новонародженої дитини, одразу після пологів помістила та залишила свою новонароджену дитину у вигрібній ямі туалету на подвір'ї вказаного домоволодіння, в результаті чого наступила смерть новонародженої дитини чоловічої статі від загального переохолодження тіла.

Визначте елементи криміналістичної характеристики та запропонуйте початкові слідчі (розшукові) дії.

2. 24.12.201_ року, в період з 22.00 до 23.00 години, гр. О., знаходячись у приміщенні туалету кафе «Встреча», народила немовля чоловічої статі, яке народилося живим та життєздатним. Перебуваючи у особливому психічному та фізичному стані, який знижував її можливість керувати своїми діями, одразу після пологів, гр. О., маючи на меті умисне вбивство своєї новонародженої дитини, достовірно знаючи, що дитина жива, поклала немовля у поліетиленовий пакет та помістила його у свою жіночу сумку.

25.12.201_ р. приблизно о 01 год., гр. О. таємно перевезла новонароджену дитину з собою в автомобілі, таємно перенесла немовля в пакеті на смітник, розташований біля вказаного будинку, де залишила дитину біля контейнеру для сміття, загорнутою в поліетиленовий пакет, обмеживши таким чином її можливість вільно дихати повітрям, та

під впливом низької температури. Після цього гр. О. з місця скоєння злочину втекла, таким чином вчинивши усі дії, які вважала необхідними для доведення злочинного наміру до кінця, але смерть новонародженої дитини не настала з причин, які не залежали від її волі, оскільки дитині вчасно було надано медичну допомогу.

Після вивчення кримінального провадження:

1. Елементи криміналістичної характеристики. Розкрийте їх.
2. Визначте обставини, що підлягають доказуванню.

Тема 5. Особливості розслідування легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом (2 години)

Основні питання

1. Криміналістична характеристика легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом. Способи вчинення і приховування легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом. Обстановка вчинення злочину. Типові сліди злочину. Особа злочинця.
2. Обставини, що підлягають доказуванню при розслідуванні легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом.
3. Типові слідчі ситуації на початковому етапі розслідування легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом.
4. Побудова слідчих версій і планування розслідування легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом.
5. Тактика проведення окремих слідчих (розшукових) дій.
6. Призначення та проведення судових експертиз.
7. Взаємодія слідчого з іншими правоохоронними органами.

Завдання

1. Оперативними співробітниками ДФС України зібраний первинний матеріал щодо О. У своєму поясненні він указав, що 10.06.2015 р. до нього на вулиці підійшла невідома особа та за грошову винагороду запропонувала йому зайняти посаду директора підприємства. Через скрутне матеріальне становище він прийняв пропозицію. О. разом з невідомим громадянином 18.06.2015 р. прибули до офісного приміщення приватного нотаріуса. Там він завірив підписом Статут ТОВ «Грин Лайн», а також інші документи, згідно з якими є засновником та директором зазначеного підприємства. За це О. отримав від невідомого 3000 грн. Підписані у нотаріуса названі документи ТОВ «Грин Лайн», а також печатку підприємства О. передав невідомій особі. За вказівкою цієї особи О. відкрив поточний рахунок у банківській установі – ПАТ КБ «Фінансова ініціатива», уклавши договір про відкриття поточного рахунка у національній валюті, та отримав чекову книжку. У подальшому О. оформив рішення про зміну юридичної адреси ТОВ «Грин Лайн» та надав відповідні документи державному реєстратору для проведення реєстраційних дій з внесення змін до відомостей про юридичну особу, що не пов'язані зі змінами в установчих документах. Далі дії О. зводилися до зняття готівки за вказівкою свого куратора, використовуючи чекову книжку, та передачі її невідомим особам, які зв'язувалися з ним телефоном. За це О. отримував разові виплати у розмірі 200– 300 грн.

Після вивчення кримінального провадження:

1. Визначте обставини, що підлягають доказуванню.
2. Укажіть, які гласні і негласні слідчі (розшукові) дії необхідні.
3. Встановіть, які гласні і негласні слідчі (розшукові) дії 40 слід провести для вилучення документації.

Тема 6. Особливості розслідування торгівлі людьми (2 години)

Основні питання

1. Криміналістична характеристика торгівлі людьми.
2. Особливості початкового етапу розслідування торгівлі людьми. Типові слідчі ситуації розслідування на початковому етапі.
3. Організаційно-тактичні засади провадження окремих слідчих (розшукових) дій на початковому етапі розслідування.
4. Подальший етап розслідування торгівлі людьми.
5. Організаційно-тактичні засади провадження окремих слідчих (розшукових) дій на подальшому етапі розслідування.

Завдання

1. Гр. К., з метою отримання прибутків від торгівлі людьми та, переслідуючи корисливу мету, протягом 2005-2007 років шляхом обману стосовно характеру майбутньої роботи підшукував та вербував на території України, зокрема в м. Івано-Франківську, Тисменицькому та Калуському районах Івано-Франківської області, молодих, привабливих жінок, яким обіцяв роботу офіціанта чи бармена в престижних кафе і барах Республіки Чехія. В подальшому він оформляв виїзні документи потерпілим, переміщав їх через державний кордон України та доставляв у нічний клуб «Атлантик», що в м. Хеб Республіки Чехія, де за кожну відправлену і продану жінку гр. К. отримував від осіб, що ведуть справи нічного клубу «Атлантик» кошти в сумі від 500 до 1000 Євро. Потерпілих примушували платити сексуальні послуги відвідувачам закладу в нічному клубі «Атлантик».

Ознайомтеся з обставинами кримінального провадження та дайте відповіді на наступні питання:

1. *Визначте елементи криміналістичної характеристики та прокоментуйте їх.*
2. *Які гласні і негласні слідчі (розшукові) дії необхідні?*
3. *Складіть план розслідування.*

Тема 7. Розслідування злочинів у сфері використання інформаційних технологій (2 години)

Основні питання

1. Поняття і загальна характеристика злочинів у сфері використання інформаційних технологій (ст. 361, 361¹, 362, 363, 363¹ КК України).
2. Криміналістична характеристика злочинів у сфері використання інформаційних технологій.
3. Обставини, що підлягають доказуванню у кримінальному провадженні злочинів у сфері використання інформаційних технологій.
4. Особливості побудови слідчих версій і планування розслідування злочинів у сфері використання інформаційних технологій.
5. Типові слідчі ситуації на початку кримінального провадження у сфері використання інформаційних технологій та комплекс слідчих (розшукових) дій щодо їх вирішення.
6. Тактика проведення окремих слідчих (розшукових) дій.

Завдання

1. О.В. Штакал займає згідно з наказом №33 від 02.07.2012 р. посаду менеджера з обслуговування та 45 кредитування приватних осіб у відділенні №1 ПАТ «КредіАгріколь Банк», що на пр. Шевченка, 15 у м. Львів, є уповноваженим на введення даних про клієнта у програмному забезпеченні та програмних комплексах цього банку, що використовується

для продажу фізичним особам відповідних продуктів банку, оформлення пакета документів (юридичної справи) та договорів вкладного рахунка, занесення до програмних комплексів параметрів клієнтів, договорів, рахунків, карток тощо. На досудовому слідстві встановлено, що 18.02.2016 р. О.В. Штакал, маючи доступ до ключів, паролів, кодів, несанкціоновано за відсутності заяви-погодження В. І.Ткаченка за допомогою робочого комп'ютера та присвоєного йому логіна та пароля втрутився у роботу автоматизованої системи названого вище банку та вніс неправдиві відомості про факт підключення розрахункового карткового рахунка В. І. Ткаченка до системи дистанційного обслуговування клієнтів «І - BANK», здійснивши при цьому підключення В. І. Ткаченка та перерахування грошових коштів, а саме сформував завідомо неправдивий електронний розрахунковий платіжний документ на переказ коштів, відповідно до якого без згоди В. І. Ткаченка перерахував 49 000 грн з карткового рахунка В. І.Ткаченка, відкритого у ПАТ «КредіАгріколь Банк», на рахунок, відкритий у ПАТ КБ «ПриватБанк», на ім'я О. В. Штакала, де через банкомати зняв 27 000грн, а решту відправив за покупку смартфона AppleiPhone 8 Plus 128Gb.

Ознайомтеся з обставинами кримінального провадження та дайте відповіді на наступні питання:

- 1. Визначте елементи криміналістичної характеристики та прокоментуйте їх.*
- 2. Які гласні і негласні слідчі (розшукові) дії необхідні?*
- 3. Які гласні і негласні слідчі (розшукові) дії слід провести для вилучення документації?*

2.Слідчим відділом Білоцерківського ВПГУНП у Київській області розпочате досудове розслідування у 46 кримінальному провадженні, відомості про яке внесені до Єдиного реєстру досудових розслідувань 02.02.2017 р., за ознаками злочину, передбаченого ч. 1 ст. 361 КК України. До ЧЧ Білоцерківського ВП01.02.2017 р. надійшла заява від представника ТОВ «Біофарма-інвест» (Київська область, м. Біла Церква, вул. Київська, 37) про те, що 11.01.2017 р. невідома особа шляхом підробки електронних ключів несанкціоновано втрутилася в роботу системи електронного адміністрування ПДВ, а саме виконала від імені ТОВ «Біофарма-інвест» реєстрацію податкових накладних на користь ТОВ «Будлідер» (ПІН371914320312), внаслідок чого спричинила матеріальний збиток вказаному товариству. У процесі розслідування встановлено, що телекомунікаційна мережа ТОВ «БіофармаІнвест», а саме ЕОМ (головного бухгалтера та сервер програми «М.Е.Бос») містить відомості – електронні податкові накладні, зареєстровані 11.01.2017 р. на ТОВ «Будлідер».Це призвело до витоку, втрати, підробки, блокування інформації, спотворення процесу обробки інформації та порушення встановленого порядку маршрутизації, зокрема у частині, що стосується процесу поводження з електронними податковими накладними, зареєстрованими 11.01.2017 р. від імені ТОВ «Біофарма-Інвест» на ТОВ «Будлідер».

Розгляньте обставини кримінального провадження та дайте відповіді на такі питання:

- 1. Визначте елементи криміналістичної характеристики та прокоментуйте їх.*
- 2. Які гласні і негласні слідчі (розшукові) дії необхідні?*
- 3. Які гласні і негласні слідчі (розшукові) дії слід провести для вилучення документації?*

3. До Департаменту кіберполіції Національної поліції України звернулися представники ТОВ «БСМ» із заявою про те, що 06.07.2015 р. приблизно о 45 хвилині на першу на сервери установи здійснена DDoS-атака, яка призвела до блокування та спотворення процесу обробки інформації, унаслідок чого заблоковано працездатність сервісу прийому-переказу платежів та доступ агентів до модуля адміністрування системи і перегляду особистої статистики. Під час допиту заявників встановлено, що ТОВ «БСМ»

займається прийомом платежів на користь операторів стільникового зв'язку та інших провайдерів на території України. У зазначений час почалась аномальна мережева активність, яка проявилася у завантаженні каналу зв'язку на 100 %. Дана атака полягала у величезній кількості звертань до web-сервера по Інтернет протоколу TCP на 80 порт. При обробці такої кількості звертань до web-сервера витрачається велика кількість ресурсів, що призводить до відмови в обслуговуванні. Так само 07.07.2015 р. було зареєстровано атаку на 443 порт по протоколу TCP із встановленням безлічі з'єднань та миттєвим їх припиненням. На електронну адресу підприємства 08.07.2015 р. надійшов лист від невідомої особи, яка заявила, що відповідальність за вказані DDoS-атаки бере на себе, за «певну оплату» пропонувала позбавити від них та допомогти у поліпшенні системи безпеки й придушити конкуруючі компанії шляхом DDoS-атаки. За свої послуги невідомий запросив 250000 грн, які необхідно перерахувати на рахунок електронної платіжної системи Webmoney Transfer R23068491844. У разі відмови атаки будуть продовжені. Листи надходили з різних IP-адрес, що належать провайдеру «Воля». За даними, отриманими в результаті моніторингу мережі, встановлено, що особа, причетна до організації DDoS-атаки, може користуватися в мережі Інтернет псевдонімом «Wolf».

Розгляньте обставини кримінального провадження та дайте відповіді на наступні питання:

- 1. Визначте елементи криміналістичної характеристики та прокоментуйте їх.*
- 2. Які обставини необхідно встановити?*
- 3. Які гласні і негласні слідчі (розшукові) дії слід провести?*

Тема 8. Розслідування злочинів у сфері службової діяльності (2 години)

Основні питання

1. Криміналістична класифікація злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг (ст. 364, 364¹, 365, 365², 366, 366¹, 367, 368, 368², 368³, 368⁴, 369, 369², 369³, 370 КК України).
2. Криміналістична характеристика злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
3. Обставини, що підлягають доказуванню у кримінальному провадженні злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
4. Особливості побудови слідчих версій і планування розслідування злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
5. Типові слідчі ситуації на початку кримінального провадження злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, та комплекс слідчих (розшукових) дій щодо їх вирішення.
6. Тактика проведення окремих слідчих (розшукових) дій.

Завдання

1. У службовому кабінеті адміністративного будинку ГУНП у Житомирській області гр. А., під час його допиту як свідка у кримінальному провадженні, звернувся до оперуповноваженого УЗЕ у Житомирській області з пропозицією вчинити дії, спрямовані на приховання фактів незаконності походження лісопродукції, яку було викрито останнім на території його деревообробного цеху, відсутності відповідних дозвільних документів, які підтверджують законність функціонування вказаного цеху, а також виявлених порушень від відповідних контролюючих органів. Одночасно А. здійснив спробу надати за це службовій особі 3 000 грн. Оперуповноважений відмовився від запропонованих грошей.

Ознайомтеся з кримінальним провадженням та дайте відповіді на наступні питання:

1. *Визначте елементи криміналістичної характеристики та прокоментуйте їх.*
2. *Які обставини необхідно встановити у процесі досудового слідства?*
3. *Які гласні і негласні слідчі (розшукові) дії слід провести?*

2. Старший державний інспектор митного поста «Піща» Волинської митниці ДФС України К. 01.10.2015 р. на території митного поста не провів відповідного огляду транспортного засобу та здійснив митне оформлення автомобіля марки «Ауді А6», помістивши його у митний режим «тимчасове ввезення до 1 року громадянином-нерезидентом» без сплати акцизного збору, ввізного мита, компенсаційного мита та податку на додану вартість, у зв'язку з чим до державного бюджету не надійшло належних податкових зборів та обов'язкових платежів на загальну суму 361764,97 грн.

Розгляньте обставини кримінального провадження та дайте відповіді:

1. *Визначивши елементи криміналістичної характеристики, прокоментуйте їх.*
2. *Які обставини необхідно встановити у процесі досудового слідства?*
3. *Які гласні і негласні слідчі (розшукові) дії слід провести?*

3. У ході досудового розслідування кримінального провадження за ч. 4 ст. 190 КК України під час обшуку за місцем проживання в одного з підозрюваних вилучено 85000 доларів США, 3700 євро та 100 канадських доларів. Їх перерахував і зафіксував у протоколі слідчий Бондар. Обшук у підозрюваного закінчено о 22 годині, а десь о 23 слідчий Бондар помістив їх на зберігання у службовий сейф у своєму робочому кабінеті, в якому працюють ще двоє слідчих – Кісильов та Вакула. Потім пішов до керівництва з результатами проведеного обшуку і взяв відгул на два дні. Через зазначений час зайшов до свого кабінету, глянув на сейф і згадав, що, поспішаючи додому, забув його опечатати. Відкривши, відразу помітив, що пачок з грошима стало менше. Перерахувавши, встановив, що недолічує 50000 доларів США та 3000 євро. За даним фактом було розпочате кримінальне провадження.

Ознайомтеся з обставинами кримінального провадження та дайте відповіді на питання:

1. *Визначте елементи криміналістичної характеристики та прокоментуйте їх.*
2. *Які обставини необхідно встановити у процесі досудового слідства?*
3. *Які гласні і негласні слідчі (розшукові) дії слід провести?*

4. За заявою П. розпочате кримінальне провадження стосовно інспектора К. П. указував, що на нього незаконно накладено штраф інспектором К. Дійсно, інспектор К. зупинив його біля ТРК «Караван», перевіряв документи (посвідчення водія), нагадав про обережність їзди, але жодних протоколів не складав, відповідно П. ніяких документів не підписував. 51 Досудовим розслідуванням встановлено, що 27.11.2016 р. інспектор К. сектору реагування патрульної поліції Куп'янського ВП ГУНП у Харківській області у приміщенні Куп'янського ВП ГУНП у Харківській області відкрив фіктивне провадження у справі про адміністративне правопорушення стосовно П. про вчинення адміністративного правопорушення, передбаченого КУпАП, а саме вніс відомості до протоколу за ст. 178 КУпАП.

Ознайомтеся з обставинами кримінального провадження та визначте:

1. *Елементи криміналістичної характеристики. Розкрийте їх.*
2. *Які гласні і негласні слідчі (розшукові) дії необхідні?*
3. *Які гласні і негласні слідчі (розшукові) дії слід провести для вилучення документації?*

Тема 9. Особливості розслідування масових заворушень (2 години)

Основні питання

1. Криміналістична характеристика масових заворушень.
2. Початковий етап розслідування масових заворушень. Типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування масових заворушень.
3. Проведення окремих слідчих (розшукових) дій.
4. Призначення судових експертиз. Питання, що вирішуються під час судово-медичних досліджень.

Завдання

Гр. Т. 01.03.20_ року в період часу з 11 години 00 хвилин по 13 годину 00 хвилин, діючи спільно з іншими невстановленими досудовим розслідуванням особами, прибув на майдан Свободи у м. Харкові та знаходився поряд із будівлею Харківської обласної державної адміністрації, розташованої за адресою: м. Харків, вул. Сумська, 64.

Приблизно о 13 годині 01.03.20_ року з метою активної участі у масових заворушеннях, що супроводжувалися протиправним захопленням будівлі Харківської обласної державної адміністрації та дестабілізації обстановки у м. Харкові, гр. Т., діючи спільно з невстановленими особами, перебуваючи на сходах біля центрального входу до Харківської обласної державної адміністрації, підіймаючи руки до гори та голосно викрикуючи фразу «Где ОПЛОТ!», прийняв активну участь у протиправних діях, які були направлені на захоплення будівлі Харківської обласної державної адміністрації.

Під час вказаних протиправних дій гр. Т., бажаючи продемонструвати своє явне нехтування всіх діючих правил та норм суспільства, діючи спільно з невстановленими особами, через центральний вхід Харківської обласної державної адміністрації самовільно зайшов до вказаної будівлі, тим самим прийняв активну участь у масових заворушеннях, які виразились в захопленні будівлі Харківської обласної державної адміністрації за адресою: м. Харків, вул. Сумська, 64.

1. Охарактеризуйте слідчу ситуацію.

2. Які слідчі (розшукові) дії необхідно провести?

2. 20 лютого 20_ року невстановленою слідством особою за допомогою мережі Інтернет у смт. Нові Санжари Полтавської області були організовані масові мітинги та протистояння законним вимогам влади у зв'язку із тим, що у цей день до медичного центру Національної гвардії України «Нові Санжари», розташованого за адресою: Полтавська область, смт. Нові Санжари, провулок Курортний, 44, із міста Ухань Китайської народної республіки організований приїзд громадян України та іноземних громадян для проходження карантину через можливу підозру інфікування коронавірусом.

Близько 19 години 20.02.20_ року мітинги перетворилися у масові заворушення, де зібралося близько тисячі учасників, серед яких активну участь прийняли гр. Л. та інші невстановлені слідством особи. Зокрема, учасники масових заворушень прибули на вулицю Центральну у смт. Нові Санжари Полтавської області, перекрили проїжджу частину вулиці Центральної в районі мосту через річку Ворскла, а пізніше провулок Курортний неподалік медичного центру Національної гвардії України «Нові Санжари».

Так, 20.02.20_ року, близько 19:40 години, до території медичного центру Національної гвардії України «Нові Санжари» по провулку Курортному, 44, у смт. Нові Санжари наблизились автобуси із евакуйованими із міста Ухань громадянами України та іноземними громадянами. Гр. Л. спільно із невстановленими особами, нехтуючи діючими загальноприйнятими правилами та нормами поведінки в суспільстві, активно протидіяли представникам влади, з застосуванням предметів, що використовувалися як зброя, а саме киданням каміння та цегли у працівників правоохоронних органів, тим самим перешкоджали організованій колоні автобусів, які перевозили евакуйованих із КНР громадян, що супроводжувалися службовими автомобілями правоохоронних органів із пробісковими вогнями.

У результаті злочинних дій працівникам правоохоронних органів спричинені тілесні ушкодження різного ступеню тяжкості.

1. *Охарактеризуйте слідчу ситуацію.*
2. *Які слідчі (розшукові) дії необхідно провести?*

Тема 10. Особливості розслідування злочинів, пов'язаних з учиненням вибухів (2 години)

Основні питання

1. Криміналістична характеристика злочинів, пов'язаних з учиненням вибухів. Елементи криміналістичної характеристики злочинів, пов'язаних з учиненням вибухів.
2. Початковий етап розслідування злочинів, пов'язаних з учиненням вибухів. Типові слідчі ситуації початкового етапу розслідування злочинів, пов'язаних з учиненням вибухів.
3. Типові загальні версії.
4. Проведення окремих слідчих (розшукових) дій.
5. Об'єкти і завдання експертизи вибухових пристроїв, обставин і механізму вибуху.

Завдання

1. 22.02.20.. року в Харкові біля будівлі Палацу спорту о 13:10 стався вибух який супроводжувався чорним густим димом. Внаслідок вибуху загинуло чотири особи, серед них один співробітник правоохоронного органу та неповнолітній, ще дев'ять отримали поранення. В результаті проведення слідчого огляду встановлено, що дистанційно було підірвано саморобну бомбу на основі протипіхотної міни потужністю близько двох кілограмів тротилу, яка додатково начинена саморобними вражаючими елементами.

1. *Охарактеризуйте слідчу ситуацію.*
2. *Висуньте та обґрунтуйте слідчі версії.*
3. *Які слідчі (розшукові) дії необхідно провести?*

2. 15. 09. 20.. року на вході в будівлю центрального телеканалу стався направлений вибух. За попередньою інформацією, було підірвано мотоцикл, припаркований неподалік. Внаслідок вибуху загинуло двоє правоохоронців та був поранений народний депутат, який брав участь у записі 69 телепрограми. За висновком спеціаліста вибуховий пристрій був ініційований дистанційно та містив від 400 до 600 грамів у тротиловому еквіваленті. Також різних пошкоджень зазнали житлові будинки та технічний ліцей, розташовані поряд.

1. *Висуньте та обґрунтуйте слідчі версії.*
2. *Які слідчі (розшукові) дії необхідно провести?*
3. *Яких експертів слід залучити?*

3. 25. 07. 20.. року на спецлінію «102» надійшло повідомлення від невідомої особи (було автоматично записано жіночий голос) про підготовку вибуху будівлі відділення поліції № 2 ГУ НП в Полтавській області. Упродовж того ж дня жіночим голосом було повідомлено про замінування ще двох кафе, бару та двох магазинів, розташованих у місті.

1. *Висуньте та обґрунтуйте слідчі версії.*
2. *Які слідчі (розшукові) дії необхідно провести?*

4. 19. 03. 20.. року о 16:35 у магазині «Сільпо» по вулиці Гвардійців-Широнінців відбувся вибух саморобного вибухового пристрою. Легкі тілесні ушкодження отримали двоє охоронців. 22. 03. 20.. року пролунали майже одночасно вибухи всередині камер схову: в супермаркеті «ЮСІ», що на проспекті Людвіга Свободи об 11:40; в супермаркеті «Сільпо», що на проспект Перемоги об 11:48. В обох випадках спрацювали вибухові пристрої з годинниковим механізмом. Потужність кожного з двох вибухових пристроїв

еквівалентна 200 грам тротилу. Тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості зазнали відвідувачі.

1. *Визначте та обґрунтуйте форму групового методу розслідування.*
2. *Запропонуйте план розслідування.*

Тема 11. Розслідування контрабанди (2 години)

Основні питання

1. Криміналістична характеристика контрабанди (ст. ст. 201, 201¹, 305 КК України).
2. Обставини, що підлягають доказуванню у процесі розслідування контрабанди.
3. Типові слідчі ситуації та особливості планування розслідування контрабанди.
4. Особливості тактики проведення окремих слідчих (розшукових) дій.
5. Судові експертизи при розслідуванні контрабанди.

Завдання

1. Під час проходження митного контролю водій автобуса міжнародного маршруту повідомив, що серед багажу є сумка, яку він отримав від невідомої особи в Іспанії під час відправлення до України. За попередньою домовленістю цю сумку необхідно віддати після проходження митних процедур на найближчій АЗС «ОККО», розташованій за маршрутом прямування. У сумці було виявлено два пакети з речовиною, яку при експрес-дослідженні було класифіковано як прекурсор групи ефедринів.

Проаналізуйте слідчу ситуацію, визначте тактичні завдання та запропонуйте шляхи їх вирішення.

2. До оформлення на митний пост «Дякове» перевізник подав документи, згідно з якими на експорт завантажено столярні вироби з хвойних порід дерев та цвяхи для їх кріплення. Під час митного огляду підтвердилась лише товарна позиція цвяхів. Решта, за попереднім висновком спеціаліста, – це обрізні, нестругані, не шліфовані лісоматеріали у вигляді колод довжиною два метри. Частина з них виготовлено з сосни, а решту, понад 20 кубометрів, – з акації, груші та черешні.

Визначте елементи криміналістичної характеристики та запропонуйте початкові слідчі (розшукові) дії.

3. Під час митного оформлення пасажирів, як прибули авіарейсом з Бразилії, у пункті пропуску через державний кордон митники звернули увагу на чоловіка, який мав дуже втомлений та хворобливий вигляд і прибув без багажу. При спілкуванні з митником, чоловік почав проявляти ознаки нервування, а саме: почалося тремтіння рук, які він намагався сховати, та підвищена пітливість в районі скронів. Чоловіка було запрошено до кімнати особистого огляду, де в кишені куртки знайшли Алмагель. Чоловік пояснив, що відвідував Бразилію за туристичною путівкою, напередодні у нього вкрали валізу з усіма речами і в останні дні перебування в цій країні почалося загострення хвороби шлунку.

Проаналізуйте ситуацію, висуньте версії та запропонуйте заходи їх перевірки.

4. При митному оформленні поштового відправлення, яке надійшло в Україні з США поштовою службою «EMS», було виявлено вогнепальну зброю – розібраний нарізний самозарядний карабін кал. 7,62 мм. «Rock River Arms» № 5423A41 виробництва США (ствол з цівкою, ствольна коробка з затворною рамою та затвором, приклад). При цьому в митній декларації CN 22 міжнародного поштового відправлення про його вміст було зазначено: «LOISE HALF 308A0940, A4 Vilse HALF 308A05, Elite Vilse HALF 308A0432», що за своєю суттю не визначає назви конкретного виду товару, не співпадає із його серійними номерами та маркуванням і не дає можливості ідентифікувати ці предмети

як частини вогнепальної зброї. Згідно адреси у митній декларації одержувач посилки знаходиться у м. Полтава та, за інформацією Держприкордонслужби України, повернувся з США десять днів тому.

Виходячи з аналізу первинної інформації запропонуйте план розслідування.

5. Під час перевірки інформації, отриманої оперативним шляхом встановлено, що Поляков П. С. підшукує клієнтів для реалізації трьох ікон початку 19 століття. Не знайшовши покупця в Україні, він через спеціалізований інтернет-аукціон домовився із покупцем з Німеччини про продаж ікон. Згідно домовленості, Поляков П.С. власними силами організовує доставку товару до Німеччини. Поїздка запланована на автомобілі знайомого, попередньо визначене місце перетинання кордону – пункт пропуску «Ягодин».

Ознайомившись з обставинами справи запропонуйте подальші процесуальні дії та аргументуйте тактику їх проведення.